

ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਕਵਿਤਾ ਵਾਲਾ ਭਾਗ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਦੀ ਚੋਣ ਹੈ।
ਇਸ ਸੁਚੱਜੀ ਹੋਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ।-ਸੰਪਾਦਕ

ਗਜ਼ਲਾਂ/ਅਨੀ ਕਾਠਗੜ੍ਹ

(1)

ਦਿਸ਼ਾ, ਰਫ਼ਤਾਰ, ਮੰਜ਼ਿਲ, ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ
ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ

ਉਨ੍ਹੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ “ਸੁਣ, ਦੇਖ ਹੁਣ ਓਦਾਂ ਨਹੀਂ ਸਭ ਕੁਝ”
ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ “ਏਦਾਂ ਭਲਾ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ?”

ਉਲੀਕੀ ਖ਼ੁਆਬ ਦੀ ਤਾਮੀਰ ਉਸ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਲਾ ਕੇ
ਫਿਰ ਇਕ “ਅੱਧੇ ਕੁ ਪਲ ਦਾ ਹਾਦਸਾ” ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ

ਤੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਏਂ
ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਤੱਕ ਅਜ਼ਮਾ ਲਿਆ, ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ

ਤੇਰਾ ਜਜ਼ਬਾ, ਤੇਰੇ ਅਹਿਸਾਸ, ਤੇਰੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਕੀ ਨੇ?
ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ! ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਜਾਂਦੈ

(2)

ਅਜੇ ਇਸ ਦੌੜ ਦਾ ਆਪਾਂ ਨਤੀਜਾ ਦੇਖਣਾ ਹੈ
ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਕਰ ਕੇ ਫੇਰ ਪਿੱਛੇ ਪਰਤਣਾ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਜਿੱਤੇ ਹੋਏ ਧਨ ਵਾਂਗ ਪਾਣੀ ਖ਼ਰਚਣਾ ਹੈ
ਤੇ ਫਿਰ ਮੰਗਲ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਭਾਲਣਾ ਹੈ

ਜਣਨ ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਦੇ ਨੇ ਹੁਣ ਪਰਿੰਦੇ
ਅਸਾਥੋਂ ਬੋਟ ਪੁੱਛਣਗੇ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਉੱਡਣਾ ਹੈ?

ਨਹੀਂ! ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਓਵੇਂ, ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ
ਇਹ ਗੁੱਛਾ ਤੀਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਹੈ

ਇਹਨੂੰ ਛਣਕਾ ਲਵੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਤਾਲ ਉੱਤੇ
ਜਿਵੇਂ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ, ਇਹ ਕੋਈ ਛਣਕਣਾ ਹੈ

(3)

ਕਦੇ ਏਧਰ, ਕਦੇ ਓਧਰ ਫਿਰੇ ਸਾਇਆ ਜਿਹਾ ਮੇਰਾ
ਬਥੇਰਾ ਠਹਿਰਦਾਂ, ਐਪਰ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਠਹਿਰਦਾ ਮੇਰਾ

ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ! ਨਹੀਂ ਮੇਰਾ ਨਹੀਂ! ਹਾਂ-ਹਾਂ! ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ
ਖਿਲਾਫ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹੈ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਧੜਾ ਮੇਰਾ

ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ, ਖੇਡਾਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਮੌਨ, ਇਕਲਾਪਾ
ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਜਜ਼ਬਾ ਬਦਲਦਾ ਹੀ ਗਿਆ ਮੇਰਾ

ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਦਲਦਾ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਉਸਦਾ ਅਚਾਨਕ ਹੀ
ਅਚਾਨਕ ਵਕਤ ਜਦ ਉਸਨੇ ਬਦਲਦਾ ਵੇਖਿਆ ਮੇਰਾ

ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੀ ਹਾਂ? ਕਿ ਜਾਂ ਮੇਰਾ ਮੁਸੱਵਰ ਹੋਰ ਹੈ ਕੋਈ?
ਮੇਰੇ ਚਾਹੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਰੰਗ ਕਿੱਦਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਮੇਰਾ?

(4)

ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੀਂ, ਮੈਂ ਸੰਸਾਰ ਤਿਆਗਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ
ਮੈਂ ਇਸ 'ਚੋਂ ਬੱਸ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਲੱਭਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ

ਮੈਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਚਰਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ
ਇਸ ਚੌਸਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੈਠਾ, ਖੇਡਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ

ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ
ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਦੂਜਾ ਪੰਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ।

ਉਸਨੂੰ ਮੁੜ ਕਿੱਦਾਂ ਲੱਭਣਾ ਹੈ? ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ-ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਬੱਸ ਅਚਾਨਕ ਗੁੰਮਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ।

ਕਿੱਧਰ ਉਮਰ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਐ, ਕਿੱਧਰ ਵਕਤ ਫਿਰੀ ਜਾਂਦੇ
ਇੱਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ

ਤੈਨੂੰ ਲੱਗਦੈ! ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੈਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੁੰਦਾ
ਆ ਤੂੰ ਵਸ ਲੈ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਏਥੋਂ ਉੱਜੜਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾਂ

ਖਤ ਜੋ ਲਿਖਣੋਂ ਰਹਿ ਗਏ/ਰਣਧੀਰ

ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ
ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਮਸਰੂਫ਼ ਸਾਂ
ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਤੈਨੂੰ ਖਤ

ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਉਜਰ ਕੀਤਾ
ਕੋਈ ਬੋਲ ਬੋਲਾਂ
ਸ਼ਬਦ ਘੜਾਂ
ਪਰ
ਸ਼ਬਦ ਘੜਨ ਦੀ ਰੁੱਤੇ
ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਕੰਨ ਵਿਨ੍ਹਾਉਣ
ਗੋਰਖ ਦੇ ਟਿੱਲੇ
ਗਲੀ ਗਲੀ ਘੁੰਮਿਆ
ਭਟਕਿਆ
ਪਾਟੇ ਕੰਨ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ
ਜਾਂ ਮੁੰਦਰਾਂ ਦਾ ਮੇਚ ਕਰਵਾਉਣ
ਕੁਝ ਵੀ ਸੀ
ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਰੁਝਿਆ ਸਾਂ
ਇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਜੋਗ ਬਨਾਉਣ
ਜੋਗ 'ਚੋਂ ਇਸ਼ਕ ਜਗਾਉਣ।